АЙМГИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН БАЙДАЛ

I. ТӨСӨВ: 2013 îíû 1-ð ñàðûí 1-нээс “Төсвийн тухай хууль” шинээр õÿðÿãæèæ ýхэлñíýýð ñóðãóóëèéí ºìíºõ áîëîâñðîë, åðºíõèé áîëîâñðîëûí ñóðãóóëü, ýìíýëýã, ñîˆëûí áàéãóóëëàãóóä, õ¿¿õÿä ãýð á¿ëèéí õÿëòýñ, ãàçðûí àëáà, õàëàì æ àñðàì æèéí ¿éë÷èëãýý çýðýã çàðäëóóä îðîí íóòãèéí òºñâººñ ñàíõ¿¿æõ áîëñîíõîé õîëáîîðîéãîð òºñâèéí çàðäàë èõýýð íýì ýãäýæáàéí à.

Ìºí îðëîãûí õóâüä îðîí íóòàõ òºâëºðäºãáàéñàí àøèõò àëòì àëûí íººö àøèãëàñíû òºëáºð, ëèöåí çèéí òºëáºð íü óëñûí òºñºâò òºâëºðäºãáàéñàí áîëñîí. Äýýð íýì ýãäýæ áóé çàðäëûã ñàíõ¿¿æ¿¿ëýõ çîðèëãîð óëñûí òºñâººñ òóñãàé çîðèóëàëòûí øèëæ¿¿ëãèéí îðëîãûã îðîí íóòãèéí òºñâò îðóóëäàã áîëñîí. Аймгийн төсвийн орлогод 13.8 тэрбум төгрөг орж, төлөвлөгөө нь 2.9 хувиар биелсэн байна. Орон нутгийн төсвийн зарлага санхүүжилт 11.0 тэрбум төгрөгò õ¿ðñýí áàéí à.

II. МӨНГӨ, ЗЭЭЛ: Монгол банкны мэдээгээр ХААН, Хадгаламж, Хас, Голомт банкнаас аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон зээлийн ºðèéí үлдэгдэл 51.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь 2012 оны жилийн эцсээс 4.5 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Банкуудад хадгалуулсан иргэдийн төгрөгийн хадгаламжийн хэмжээ 30.5 тэрбум төгрөг болсон нь 2012 оны жилийн эцсээс 5.2 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

III. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ: Ìàë àæàõóé: Îíû ýõíèé òºëëºõ ýõ ìàëûí 70 õóâü áîëõ 696.3 ìÿíãàí ýõ ìàë òºëëºæ, ãàðñàí òºëèéí 99.3 õóâü áîëõ 696.9 ìÿíãàí òºë áîéæèæáàéãàà íü óðüä îíû ìºí ¿åýñ 91.7 ìÿíãàð äýýã¿¿ð áàéí à.

Ìàëûí îíäîðèö: Ýíýíää 2280.6 ìÿíãàí ìàëîíää îðæáàéãàà áºãºä ýõíèé 4 ñàðäîíû ýõíèé ìàëûí 0.6 õóâü áîëõ 13.5 ìÿíãàí ìàëç¿é áóñààð õîðõãàîæ, ìàëûí îíäîðèò 99.4 õóâüòàé áàéí à. Íèéò õîðõãàñíû ìàëûí 46.6 õóâüíü ÿì àà, 43.8 õóâüíü õîíû áàéí à. Õîðõãàëûã ñóì ààð àâ÷ ¿çâýë: Дарьганга, Мөнххаан, Àñãàò, Ýðäýíýòàãààí, Òº¿ìýíöîãò ñóì äûí îíû ýõíèé ìàëûí 0.6-3.3 õóâü áîëõ 11.5 ìÿíãàí ìàë õîðõãàîä áàéãàà íü íèéò õîðõãàëûí 85.2 õóâèéãýçýëæáàéí à.

IV. АЖ ҮЙЛДВЭР: Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 10.7 тэрбум төгрөг болж урьд оны мөн үеийнхээс 1.4 тэрбум төгрөгөөр доогуур, оны үнээр 39.5 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийсэн нь урьд оны мөн үеийнхээс 3.8 тэрбум төгрөгөөр дîî гóóр гүйцэтгэлтэй байна.

Гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүнээс õèàì, äóëààí, том дээл, пийшин, шургуулга, түлээний авдар, лааз, угаалтуур, түмпэн, агааржуулагч, сандал, õààëãаны үйлдвэрлэлт урьд оны мөн үеэс дээгүүр үзүүлэлттэй байна. Энэ сард морин хуур, тэмээн тэрэг үйлдвэрлэлт шинээр нэмэгдсэн байна.

V. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС: Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ тарифын ерөнхий èíäåêñ óðüä îíû 12 ñàðûí õààñ 2.8 õóâèàð ºñºõä õ¿íñíèé áàðàà, ñîˆãòóóõóóëàõ áóñ óí äààíû á¿ëãèéí ¿íý 8.7 õóâèàð, ãýð àõóéí òàâèëãà, ãýð àõóéí áàðààíû á¿ëãèéí ¿íý 3.4 õóâèàð, òýýâýð 2.4 õóâèàð, àì ðàëò, ÷ºëºòòàã, ñîˆëûí áàðàà, ¿éë÷èëãýýíèé á¿ëãèéí ¿íý 2.0 õóâèàð, çî÷èä áóóäàëˆ íèéòèéí õîîëˆ, äîòóóð áàéðíû ¿éë÷èëãýýíèé á¿ëãèéí ¿íý 8.7 õóâèàð òóñ òóñ ºññºíüíºëººëæýý. ªíãºðñºíííûí 3-ð ñàðûíõààñ ¿íý òàðèôûí åðºíõèé èíäåêñ 1.1 õóâèàð ºññºíáàéí à.

VI. ЭРҮҮЛ МЭНД: Эхний 4 сард 404 эх амаржиж, 407 хүүхэд төрсөн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс доогуур байна.

Халдварт өвчнөөр 476 хүн өвчилсөн нь урьд оны мөн үеэс 273-ээр өссөний дотор гахай хавдар, салхин өýöýã, тэмбүү, трихомониаз, заг зэрэг өвчлөлүүд өссөн байна.

VII. АЖИЛГҮЙЧҮҮД: Хºäºëì ºðèéí õýëòýñò бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо 182 болж урьд оны мөн үеэс 1374-í хүнээр буурсан байна. Ажилгүй иргэдийг насны ангиллаар нь үзвэл 58.8 хувь нь 15-34 насны залуучууд байна. Боловсролын хувьд 24.7 хувь нь дээд, 6 хувь нь тусгай дунд, 44,5 хувь нь бүрэн дунд, 8,8 хувь нь мэргэжлийн анхан шатны боловсролтой хүмүүс байна.

Эхний 4 сард 132 хүн шинээр бүртгүүлж, 38 хүн ажилд орсон байна. Шинэ ажлын байр 38-д хүрчээ.

VIII. ГЭМТ ХЭРЭГ: Эхний 4 сард 103 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 28-аар дээгүүр байна. Гэмт хэргийн улмаас 6 хүн нас барж, 38 хүн гэмтэж, аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд 223.9 сая төгрөгийн хохирол учирсны 70.6 õóâèéãнөхөн төлүүлжээ.

Гэмт хэрэгт 91 хүн холбогдон сэжиглэгдсэний 37.4 хувь нь согтуугаар, 9.9 хувь нь бүлэглэнгээр хэрэг үйлдсэн байна.

Нийт 942 хүн эрүүлжигдсэн нь урьд оны мөн үеийнхээс 255 хүнээр буурсан байна. Нийт эрүүлжигдсэн хүмүүсээс 90 хүн баривчлагдаж захиргааны арга хэмжээ авхуулсан байна.